

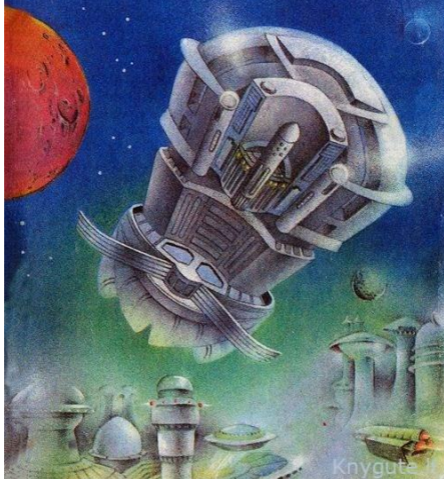


Pasaulinės fantastikos Aukso fondas

10

BALSAS TYRUOSE

Anglosaksų fantastika



BALSAS TYRUOSE

Anglosaksų fantastika

Mokslinės fantastikos apysakos ir apsakymai

Pažvelgęs per petį, Maletas išvydo milžinišką, nedidelės valtys dydžio, plokščią širdies formos galvą, kyšančią iš vandens. Dvi baltos, apvalios lyg lėkštės akys šaltai, nemirksėdamos spoksojo į žmones. Plonos vandens augalų sruogos karojo nuo rago pavidalo ataugų, styrančių ant baisaus snukio. Pabaisos žiaunos lėtai judėjo, lyg ji niekaip negalėtų atsigardžiuoti retu skanėstu. Automatas pašėlusiai sutratėjo. Viena akislėkštė sprogo ir iš akiduobės ištryško tirštas žalias skystis. Galva dingo po vandeniu, upė staiga įsisiautėjo - matyt, pabaisa iš skausmo vartėsi ant dugno...

Serija "Pasaulinės fantastikos Aukso fondas"
10 tomas. Serija įkurta 1990 m.

Viršelis dailininko Audrio Šimakausko

"Somewhere a Voice" © 1965 by E. F. Russell

"To Fell a Tree" © 1969 by Robert F. Young

"Artifact Business" © 1967 by Robert Silverberg

"Frost and Fire" © 1969 by Ray Bradbury

"Second Variety" © 1954 by Philip K. Dick

Vertimas į lietuvių kalbą © leidykla "Eridanas", 1993

Elektroninė versija © Knygute.lt, 2012

Turiny

Eric Frank Russell
BALSAS TYRUOSE

Robert F. Young
NUKIRSTI MEDĮ

Robert Silverberg
VERSLAS

Ray Bradbury
SPEIGAS IR LIEPSNA

Philip K. Dick
ANTRASIS MODELIS

Eric Frank Russell

BALSAS TYRUOSE

Jie lipo iš apdaužyto gelbėjimosi laivelio, kaip kas galėjo: šliaužė, ėjo, griuvo ar šoko laukan. Iš viso devyni keleiviai. Laivelyje tilpo dvidešimt žmonių, bet iš jo išsigavo tik devyni, ir dar du liko viduje.

Aplinkui stūksojo neperžengiamos svetimo, grėsmingo pasaulio džunglės. Aukštai danguje liepsnojo žydras saulės žaizdras. Nuo akinančios šviesos, verčiančios žmones stipriai primerkti akis, veidai įgavo blyškų melsvą atspalvį. Troškus, augalų kvapų prisotintas oras atsidavė silpnu reptilijų tvaiku. Džunglės dunksojo visiškoje tyloje ir laukė, laukė, laukė...

Aleksas Saimsas, vyresnysis kapitono padėjėjas, ėmėsi vadovauti būriui. Niekas dėl to neprieštaravo. Aukštas, žilaplaukis, visada kalbąs trumpai ir aiškiai, jis buvo aukščiausias pagal rangą tarp jų. Bet vargu ar rangas daugiausia lėmė tomis baisiomis aplinkybėmis; o jei ir lėmė, tai neilgam. Lavonas neturi rango.

Atsistojęs veidu į visus, Saimsas tarė:

- Kiek galiu spėti, mes esame Valmijoje, šeš-

tojoje žvaigždės 2M17 planetoje, - primerkęs akis, jis metė greitą žvilgsnį aukštyn, į žėruojantį šviesulį. - Bet nemanykite, kad mums pasisekė. Kosmose egzistuoja milijonai kur kas geresnių planetų.

- Mes gyvi, - įsiterpė Maksas Kesleris, trečiosios pamainos viršininkas. - Tai jau šis tas.

- Dar reikia išlikti gyviems. Tai irgi šis tas, - atrėžė Saimsas ir apžvelgė keleivius tiriančiu, vertinančiu žvilgsniu. - Keturiasdešimtojoje Valmijos lygiagretėje yra gelbėjimo stotis, įrengta po apsauginiu kupolu. Vienintelė išeitis - pasiekti tą stotį, - jis kiek palaukė, kol visi įsisąmonins tuos žodžius, tada pridūrė: - Mano apskaičiavimu, teks nueiti maždaug tūkstantį septynis šimtus - du tūkstančius mylių.

- Tarkime, po keturiasdešimt mylių per dieną. - vėl išdrįso įsiterpti Kesleris. - Išeina penkiasdešimt dienų. Susidorosime.

- Kjatrešdešimt miliai! - atsiliepė misis Michailovik, ir jos platus, išpurtes veidas persikreipė iš išgąščio. Ji užčiuopė vyro ranką ir stipriai suspaudė. - Grigorai, mjas negali daryti kjatrešdešimt miliai.

Grigoras, kresnas ir toks pat bukaveidis, patapšnojo storus žmonos pirštus tardamas:

- Ira gerjauzjas laukti ir šjurėti.

Stebėdamas tą porelę, Bilas Maletas galvojo, kad likimas galėjo ir privalėjo viską sutvarkyti žymiai protingiau. Jo manymu, katastrofos metu atsitiktinumas lėmė kur kas daugiau negu teisingumas. Kiek tikrų žmonių žuvo, kai tas uolienų luitas milžinišku greičiu rėžėsi į "Žvaigždžių karalienę" ir perskėlė ją išilgai. Pragariškas griausmas, kurtinantis oro švilpimas - ir jų nebeliko: Einsvorto, Olkoko, Benkso, Balmerio, Blandelo, Kasartelio, Keisio, Karigano - viso bataliono puikių vyrų.

O pažvelkite į šitą šlamštą, į tuos, kuriems pavyko išsigelbėti. Tik trys iš jų šio to verti. Keturi, jei įskaitytumei Finį, velionio kapitono Ridžvėjaus terjerą. Jis, Bilas Maletas, pirmosios pamainos inžinieriaus padėjėjas, du šimtai svarų gausiai išstatuiruotų muskulų, bent jau ne be pagrindo atsidūrė tarp išrinktųjų. Taip pat Saimsas ir Kesleris, dori, garbingi vyrai, baltieji, išsilavinę, prityrę specialistai.

O likusieji... Ką gi, tie, kurių išpurte lavonai dabar sklando kosmose, buvo kur kas labiau verti likimo malonės. Pavyzdžiui, šita Michailovikų pora. Tikriausiai, pabėgėliai iš kokio nors purvino kaimo, abudu kresni, trumparegiai ir kvaili. Pagyvenę, bjaurūs, visiškai nie-

kam tikę žemrausiai. Net aiškiai kalbėti angliškai nesugeba.

Pačią pirmąją kelionės dieną jis susidūrė koridoriuje su misis Michailovik, baisiausiai persigandusią ką tik įjungtų laivo mašinų užimo.

- Kaz ira taz? - susijaudinusi paklausė ji.

- Taz, - paaiškino Maletas neslėpdamas paniekos (toji kvaiša nepajėgė suprasti, kad iš jos tyčiojamosi), - ira fanduo ziurbliai, kaz zjurbti fanduo.

- Ak, taz? - lengviau atsiduso moteriškė. - Mano padėkai!

- Nėr už kaz, - prunkštelėjo jis.

Porelė išrinktųjų, kuriuos likimas ištraukė iš mirties nagų ir dovanojo gyvybę, atimdamas ją iš kitų. Pasaulis būtų apsiėjęs ir be jų. O dabar šiedu žmogeliai tik apsunkins visus ilgame žygyje, nori nenori teks jais rūpintis, tuo tarpu bet kurie du pasmerktosios [gulos nariai būtų nepalyginamai labiau pravertę. Išties, lemtis neturi jokio supratimo apie tai, kaip tvarkyti pasaulį.

Arba štai dar vienas iš išsigelbėjusių, Haniblas Peitonas - aukštas, prakaulus, švelniabalsis negras, dirbęs mašinų skyriuje trečiojoje pamainoje. Vienintelis juodaodis erdvėlaivyje.

Jis per stebuklą išliko gyvas, o kur kas geresni vyrai amžiams atsisveikino su gyvenimu. Tai atrodė neteisinga.

Tą patį galima buvo pasakyti ir apie geltonveidę beždžionę, laive vadinamą Mažyliu Ku. Liesas, suvargęs padaras sudžiūvusiomis rankomis ir kojomis, dirbęs visokį juodą darbą karininkų valgomajame. Siauraakis, plačiadantis subjektas, paslaugus ir tylus, prabylantis tik tada, kai jį kas užkalbina. Niekas nežinojo jo tikrojo vardo: greičiausiai koks nors Kвок Samg ar panašiai. Bet jį visada vadino Mažyliu Ku.

Pagaliau Semas Fainstounas - apyjaunis, tamsaus gymio, juodaplaukis, réksmingai apsi-taisęs keleivis iš Žemės. Buvo kalbama, kad jis verčiasi retųjų kristalų prekyba. Bilo Maletto apibūdinimu, tipišką žydą, iš tų, kurie niekada gyvenime nesusiteps rankų garbingu darbu. Be abejonės, įvykus katastrofai, Semas pirmasis atsidūrė gelbėjimosi laivelyje ir užsi-ėmė saugiausią vietą, stipriai gniauždamas savo krepšį su deimantais.

Tikros padugnės! Tokie lyg utėlės prasi-skverbia į visus erdvėlaivius, vykstančius į tolimus ir geresnius (kaip jie tikisi) kraštus. Pri-tyrę kosmonautai žino, kad dėl jų neverta

gaišti laiko, ir stengiasi vengti iš tolo tokių tipų - nebent nelaimė priverčia bendrauti su jais.

Tuo tarpu Saimsas kalbėjo toliau:

- Viskas, ką žinau apie Valmiją - kelios padrikos detalės, užsilikusios atminty. Tai labai mažai. Neturime jokių žinyų, nieko, pagal ką galėtume rasti kelią. - Jis apvedė stovinčius priešais beviltišku žvilgsniu ir paklausė: - Gal atsitiktinai kuris nors iš jūsų yra geriau informuotas apie šią planetą?

Niūri tyla, tik Maletas sumurmėjo:

- Girdėjau, kad tokia egzistuoja.

- Ką gi, - suraukęs antakius tęsė Saimsas. - Kaip jau sakiau, čia yra gelbėjimo stotis. Taip pat prisimenu, jog nesirošama apgyvendinti šios planetos. Tai reiškia, kad gyvenimo sąlygos joje žmonėms netinkamos.

- O ar prisimeni, kodėl? - paklausė Kesleris.

- Deja, ne. Bet manau, kad dėl įprastų priežasčių: priešiškos gyvybės formos, netinkamas ar pavojingas maistas, atmosferos sudėtis, žudanti greitai ar lėtai, žmogui mirtini čionykštės saulės spinduliai...

- O negali pasakyti, ar čia veikia kuris vienas iš tavo minėtų faktorių, ar visi kartu?

- Negaliu, - niūriai prisipažino Saimsas. - Bet gelbėjimo stotis įrengta po hermetišku kupolu. Tai daug ką paaiškina. Niekas neeikvotų pastangų ir išteklių apsauginio gaubto statybai, jei žmonės galėtų gyventi ir už jo ribų.

Taigi nori pasakyti, - tarė Kesleris, žvelgdamas Saimsui į akis, - kad mūsų laikas ribotas.

- Taip.

- Ir mes nežinome, kiek savaičių, dienų ar valandų mums liko gyventi?

- Nežinome, - Saimsas suraukė kaktą, bandydamas prisiminti dabar taip reikalingus faktus, kurių niekada nė nemanė prireiksiant. - Atrodo, netinkama atmosferos sudėtis, bet nesu tuo tikras. - Kai jūsų galvą prikemša informacijos apie dešimtį tūkstančių planetų, kurių didžiumos jūs niekada gyvenime neišvysite, jūs paprasčiausiai užmirštate devynias dešimtąsias tų duomenų. Žmogus nepajėgia visko įsiminti.

- Man oro kvapas ir skonis atrodo visai normalūs, - giliai įkvėpęs, pareiškė Bilas Maletas. - Kiek per tvankus ir tirštokas, bet dėl to neverta jaudintis.

- Nespręsk iš to, kaip tau atrodo, - tarė Saimsas. - Tai, kuo kvėpuojame, gali nužudyti mus

per šešis mėnesius. Ar net greičiau.

- Vadinasi, kuo greičiau mes iš čia išsikapsytysime, tuo geriau, - įsiterpė Semas Fainstounas.

- Tai pasakytina apie mus visus, - atkirto Maletas, iš padilbų nužvelgdamas jį.

- Jis sakė *mjas*, ne *aš*, - tarstelėjo misis Michailovik.

- Tai kaz? - paklausė Maletas, metęs ir jai niekinantį žvilgsnį.

- Užsičiaupkite visi, - paliepė susierzinęs Saimsas. - Galėsite rietis, kai nusigausime į saugią vietą. O kol kas naudokime savo energiją reikalingiems dalykams, - jis mostelėjo link laivelio sakydamas: - Visų pirma, išneškime tuos du kūnus ir deramai palaidokime.

Jie nutilo. Maksas Kesleris ir Hanibalas Peitonas įsigavo į laivą, išnešė abu kūnus ir paguldė juos vieną šalia kito ant purpurinio samanų kilimo. Kai Kesleris įtraukė šiuos vyrus į tambūrą likus penkioms sekundėms iki laivelio atsiskyrimo nuo sudužusio erdvėlaivio, jiems jau niekuo nebuvo galima padėti - kūnai atšalo, nespėjus įkaisti oro pumpavimo vamzdeliams. Dabar jie gulėjo ant svetimos žemės, o milžiniška žydra saulė rūščiai žvelgė žemyn,

nutvieksdama jų veidus siaubingu žaliu atspalviu.

Valtyje tarp kelių įrankių, skirtų avarijos atvejui, buvo vienas kastuvas. Tamsiai raudonoje žemėje, kvepiančioje sena surūdijusia geležimi, jie pasikeisdami iškasė du kapus. Tada paguldė žuvusius į jų paskutinio poilsio vietą. Mažylis Ku spoksojo bereikšmiu žvilgsniu, o misis Michailovik garsiai šniurkščiojo į skudurą, atstojusį jai nosinę.

Laikydamas rankoje kepurę su blizgančiu snapeliu, Saimsas pakėlė akis į žėruojantį dangų ir tarė:

- Flaertis buvo katalikas. Jis mirė be kunigo. Juk nekaltinsi jo už tai, Dieve? Jam nebuvo leista pasirinkti, - Saimsas trumpam nutilo, varžydamasis savo vaidmens ir trikdomas garsaus, nevaldomo misis Michailovik kūkčiojimo, bet nenuleido aukštyn pakeltų akių. - O Merdokus niekuo netikėjo ir neslėpė šito. Bet jis buvo geras žmogus kaip ir Flaertis. Jiedu buvo šaunūs, dori vyrai. Viešpatie, prašau, atleisk jiems jų nedideles nuodėmes, jei jie prieš tave nusikalto, ir suteik jiems paskutinįjį gerų jūrinių prieglobstį.

Misteris Michailovikas ramino savo žmoną tapšnodamas per pečius ir kartodamas:

- Na, na, mamule, neferk!

Kiek patylėjęs, Saimsas ištarė "Amen!" ir užsidėjo kepurę.

- Amen! - atsiliepė likusieji.

- Amen! - suvapėjo Mažylis Ku kaip žmogus, besistengiąs deramai atlikti visus formalumus.

Finis apuostė kapus, paeiliui apėjo tyliai stovinčius žmones ir graudžiai suinkštė.

Gelbėjimosi laivelyje sukrautos atsargos buvo beviltiškai skurdžios. Ir niekas nebuvo dėl to kaltas. Mat nelaimės metu jame kaip tik vyko kassavaitinė apžiūra. Skilus "Žvaigždžių karalienės" korpusui, beveik visas laivelio turinys gulėjo iškrautas koridoriuje. Netgi trūkstamo kuro kiekio bakuose nespėta papildyti.

Smogus meteoritui, Finis ir Peitonas buvo laivelyje. Septyni žmonės, išlikę gyvi beformiame griozde, kuriuo pavirto "Žvaigždžių karalienės" laivagalys, įgriuvo vidun, stipriai sučiaupę lūpas, užsikimšę nosis, išsproginę akis; dar du įgulos narius jie įtraukė vėliau, štai tuos, kuriuos dabar palaidojo. Ir atsiskyrė nuo sudužusio erdvėlaivio tik su keliais daiktais, buvusiais laivelyje.

Jie neturėjo dujokaukių. Neturėjo deguonies

balionų. Neturėjo portatyvinių prožektorių. Tik vieną kišeninį kompasą, ir tą su skilusiu ciferblatu. Radijo aparatas neveikė dėl kažkokio neiškaus gedimo, kurį Tomasonas pašalintų per dvi minutes, jei nesklandytų dabar kosmose. Trys automatiniai revolveriai, šovinių dėžė, nemažas kiekis maisto atsargų ir keli metaliniai įrankiai, tarp jų pustuzinis sunkių mačečių aštriais lyg skustuvų ašmenimis. Ir viskas.

Prisisegęs vieną iš automatų prie diržo, Saimsas tarė:

- Šitą ginklą ir kompasą turėsiu aš. Žygiuosime vorele, aš eisiu priekyje, - jis pasisuko į Keslerį. - Jei pateksime į bėdą, pirmas smūgis teks man. Jeigu aš žūsiu, tu, Maksai, privalėsi perimti vadovavimą, - ir padavė jam antrąjį automatą, pridurdamas: - Laikyk šitą sau. O kol kas eisi voros gale ir saugosi mūsų užnugarį.

Jis atidžiai apžvelgė likusius svarstydamas, kam atiduoti trečiąjį ginklą. Mažiausiai jo reikėjo ypač galingo sudėjimo Maletui - jis puikiai išsivers su mačete. Tą patį galėjai pasakyti ir apie Peitoną, kurio juodas kūnas buvo raumeningas ir stiprus. Michailovikai, net jei ir mokėtų šaudyti, vargu ar pataikytų į taikinį kritinėje situacijoje....